

VU LAW
ACADEMY

**LEERGANG
PENSIOENRECHT
NAJAAR 2018**

Prof. dr. Erik Lutjens (cursusleider):

**“GEEFT ACTUEEL
KENNISKADER OVER
PENSIOEN WET- EN
REGELGEVING”**

VU **VRJE
UNIVERSITEIT
AMSTERDAM**

IS VERDER KIJKEN

Leergang Pensioenrecht

NAJAAR 2018

U bent juridisch specialist en moet uw klanten adviseren over hun pensioen. Of u bent advocaat en vertegenwoordigt cliënten in zaken over pensioenrecht. In beide gevallen is het van cruciaal belang dat u de wet- en regelgeving op dit rechtsgebied kent en de jurisprudentie volgt. Ook hebt u inzicht nodig in hoe pensioenfondsen de pensioenregelingen in de praktijk uitvoeren. Daarbij kunt u een duidelijk kenniskader goed gebruiken, want het pensioenrecht is ingewikkeld en uitdagend. Het verandert vaak, wortelt in verschillende wetten en heeft raakvlakken met diverse andere rechtsgebieden.

Met de leergang Pensioenrecht brengt u uw kennis op een professioneel peil. U leert het wettelijke en juridische kader van pensioenrecht zelfstandig toe te passen op complexe pensioenvraagstukken. Daarnaast oefent u met het onderkennen en oplossen van pensioenjuridische en basale fiscale problemen. De leergang staat onder leiding van *prof. dr. Erik Lutjens*, hoogleraar pensioenrecht aan de Vrije Universiteit, verbonden aan het Expertisecentrum Pensioenrecht.

In deze brochure leest u eerst hoe de leergang is ingericht: wat kunt u verwachten? Vervolgens krijgt u een gedetailleerd overzicht van de thema's op de verschillende collegedagen. Aan het eind van deze brochure vindt u praktische informatie.

Didactische insteek: hoe is de leergang opgezet?

In 24 colleges krijgt u een compleet en actueel overzicht van de relevante thema's in het pensioenrecht en de juridische betekenis daarvan. Denkt u hierbij bijvoorbeeld aan recente rechtspraak of wetsvoorstellen of aan beleidsregels van De Nederlandsche Bank (DNB) of het Ministerie van Financiën. De colleges zijn verdeeld over drie modules, aan het eind waarvan uw concrete kennis steeds schriftelijk wordt getoetst. Nadat u alle colleges gevolgd hebt, schrijft u in de vierde en laatste module een paper over een pensioenrechtelijk onderwerp, daarover geeft u een presentatie.

Betrokken docenten uit wetenschap en praktijk delen tijdens deze colleges hun specifieke kennis en ervaring met de deelnemers. Ook deelnemers delen hun ervaringen en kennis uit praktijk, rechtspraak en literatuur. Ingebrachte casussen worden samen besproken en geanalyseerd. Aan de leergang kunnen maximaal 25 cursisten deelnemen.

Het onderwijs wordt tijdens de leergang ondersteund door een digitale leeromgeving. Hierop vindt u aanvullingen op literatuur, PowerPoint-presentaties, nieuwsbrieven en andere relevante stukken. Zo blijft u op de hoogte van de actualiteit op pensioenjuridisch gebied. Ook kunt u via de digitale leeromgeving contact leggen met medecursisten en de cursusleiding.

Voor wie is de leergang bedoeld?

De leergang richt zich op advocaten en andere juristen die zich het pensioenrecht eigen willen maken of hun inzicht in het pensioenrecht verder willen verdiepen.

Hiermee is de leergang geschikt voor juristen en academici werkzaam bij organisaties die met de pensioenwetgeving te maken hebben (pensioenfondsen, verzekeringsmaatschappijen, administratiekantoren, vakbonden, werkgeversorganisaties, ministeries, advieslichamen, banken, consultancy-organisaties, actuariële advieskantoren, fiscale advieskantoren, accountantskantoren, verantwoordings- en belanghebbendenorganen, ondernemingsraden e.d.).

Aan deze leergang kunnen ook anderen, die geen jurist zijn deelnemen, als zij door opleiding of werkervaring deze leergang op juridisch academisch niveau kunnen volgen. Dit wordt vooraf beoordeeld aan de hand van het cv en eventueel een intakegesprek. Wilt u deelnemen? Stuur dan uw cv aan vula.rechten@vu.nl.

Te behandelen onderwerpen

In het overzicht ziet u welk thema in welk college aan bod komt. Zo krijgt u een goed beeld van de onderwerpen waarmee u aan de slag gaat.

De leergang Pensioenrecht biedt een versteviging van de pensioenrechtbasis, een verdieping op specialistische onderwerpen en discussie over de actualiteit. Gerenommeerde docenten uit de wetenschap en de praktijk delen kennis in een informele setting. Dit maakt de leergang Pensioenrecht erg interessant en van toegevoegde waarde voor zowel beginnende als ervaren pensioenjuristen. Ik kijk met veel plezier terug op de leergang: het Pensioenrecht kent voor mij geen geheimen meer!"

Mr. drs. Suzanne Kampijon CPL, advocaat Allen & Overy LLP

MODULE 1

COLLEGE 1

Pensioenstelsel. Het pensioenbegrip en pensioenkaracters.

Plaats pensioen in pensioenstelsel. Grondslag voor deelneming in een pensioenregeling, begrip pensioen (vaste uitkering, variabele uitkering, vut, netto pensioen, voorwaardelijk pensioen, toeslagen) en pensioenkaracters (uitkering, kapitaal, premie, alsmede CDC en reëel). Inclusief discussie over houdbaar pensioencontract voor de toekomst.

COLLEGE 2

Pensioenovereenkomst

Begrip, partijen, totstandkoming, vermoedens, relatie met cao of pensioenreglement, informatieverplichtingen, einde.

COLLEGE 3

Uitvoeringsovereenkomst en toegelaten pensioenuitvoerders

Begrip uitvoeringsovereenkomst, partijen, totstandkomingen, relatie met verzekeringsrecht, verplichtingen uit uitvoeringsovereenkomst, einde uitvoeringsovereenkomst en verplichtingen na het einde.

COLLEGE 4

Verplichte bedrijfstakpensioenfondsen

Doel, totstandkomingen, verplichtingen, doorsneepremie, mededingingsrecht, werkingssfeer jegens werkgevers en werknemers, bewijslast en onderzoeksplicht.

COLLEGE 5

Vrijstelling van verplichte deelneming

Vrijstellingsgronden, verplichte en vrijwillige vrijstellingen, voorschriften, intrekken van vrijstelling.

COLLEGE 6

Gelijke behandeling bij pensioen

Bronnen voor gelijke behandeling, specifieke gelijke behandelingswetten en Pensioenwet, goed werkgeverschap, direct en indirect onderscheid, rechtvaardigingsgronden.

COLLEGE 7

Bescherming, waaronder financiële bescherming, van pensioen en keuze bij pensioen

Premiebetalingsplichten, afgescheiden vermogens (ringfencing), bescherming bij faillissement, beschikken over pensioen en keuzerechten, verjaring van premie- en pensioenvorderingen, de rechtsgevolgen van niet betaalde premie en de methode van korten.

COLLEGE 8

Informatieverplichtingen

Geschreven en bovenwettelijke informatieplichten, Wet pensioencommunicatie, wanneer is er een informatieplicht, schriftelijk of elektronisch informeren, gevolgen schenden informatieplicht, betekenis van een voorbehoud of disclaimer.

COLLEGE 9

1 Procesrecht

Rechtspraak, arbitrage en (interne) geschillenregelingen, bindend advies.

2 Actualiteiten, behandeling proefexamen en examentraining.

Toets module 1

MODULE 2

COLLEGE 10

1 Wettelijke sociale zekerheidspensioenen

Verzekeringsplicht en uitkeringen

2 Nabespreking en inzage toets module 1

COLLEGE 11

Fiscale behandeling

Begrip pensioenregeling in Wet LB 1964, invulling van pensioenregeling, toegelaten uitvoerders, netto pensioen, gevolgen van overschrijding fiscale normen.

COLLEGE 12

Bestuur en beheer pensioenfondsen

Bestuursmodellen, intern toezicht, verantwoording en zeggenschap belanghebbenden.

COLLEGE 13

Bestuurdersaansprakelijkheid voor pensioenverplichtingen

Grondslagen voor aansprakelijkheid, onrechtmatige daad, interne aansprakelijkheid, hoofdelijke aansprakelijkheid bij verplichte bedrijfstakpensioenfondsen, aansprakelijkheid bestuurders pensioenfondsen, disculpatiemogelijkheden.

COLLEGE 14

Wijziging pensioenregeling

Procedure, eenzijdige wijziging, wijzigingsbeding, instemmingsrecht ondernemingsraad, wijziging bij cao, de opgebouwde aanspraken, wijziging bij waardeoverdracht, het begrip uitgewerkte rechtsverhouding.

COLLEGE 15

1 Toezicht

Toezichthouders en hun bevoegdheden, handhavingsinstrumenten, invulling van open normen, de betekenis van beleidsregels en Q&A.

2 Actualiteiten, behandeling proefexamen en examentraining.

Toets module 2

MODULE 3

COLLEGE 16

Einde deelneming en waardeoverdracht

Begrip einde deelneming, rechtsgevolgen, behoud of verval van aanspraken, individuele of collectieve waardeoverdracht en shoppen.

COLLEGE 17

Fusie en overname

De fusievarianten (bedrijfsfusie, aandelenfusie, juridische fusie), wel of geen overgang pensioenverplichtingen, de specifieke pensioenbepalingen, de achterstallige pensioenpremie, gevolgen voor verplichte deelneming in bedrijfstakpensioenfonds en de vrijstelling daarvan.

COLLEGE 18

Actuariële aspecten van pensioenrecht

Uitleg over actuariële begrippen en toepassing op concrete pensioen(juridische) casussen

COLLEGE 19

1 Verslaglegging pensioenen

Impact regelingen jaarverslaggeving voor pensioenregelingen.

2 Nabespreking toets module 2

COLLEGE 20

Scheiding

De pensioengevolgen van een scheiding, Boon/Van Loon en de Wet pensioenverevening, toepassing bij diverse pensioenregelingen, het pensioenverweer.

COLLEGE 21

De Europese pensioeninstellingen en de IORP's

De invloed van de EU voor de vormgeving van pensioenuitvoeringsinstellingen.

COLLEGE 22

Grensoverschrijdende arbeid en grensoverschrijdende uitvoering – civiel en fiscaal

Toepassing Nederlands of buitenlands pensioenrecht bij grensoverschrijdende arbeid, toepassing bij detachering, uitzendovereenkomsten en grensarbeid, de normen van het EU-recht, de bevoegdheid tot grensoverschrijdende uitvoering van pensioenovereenkomst bij een buitenlandse uitvoerder (zoals de België route) en de bevoegdheid van Nederlandse uitvoerders om buitenlandse regelingen uit te voeren, de fiscale behandeling van een en ander.

COLLEGE 23

Mededingingsrecht

Wanneer is het mededingingsrecht van toepassing op pensioen-uitvoerders, wat is de betekenis daarvan, het begrip onderneming, concentratietoezicht, machtspositie.

COLLEGE 24

1 Recente ontwikkelingen pensioenrecht

Actualiteitencollege

2 Actualiteiten, behandeling proefexamen en examentraining.

Toets module 3

MODULE 4

Werkstuk schrijven over een pensioenrechtelijk onderwerp en dit verdedigen.

Hoeveel tijd kost het?

U volgt elke week college en bereidt zich hierop voor door de vakliteratuur over het te behandelen onderwerp te lezen. Deze voorbereiding kost u ongeveer drie tot vijf uur per week. Daarnaast kost het u nog ongeveer vijftien tot twintig uur om elke toets voor te bereiden. Gemiddeld genomen hebben deelnemers daarnaast nog 55 uur nodig om het paper te schrijven in module 4.

Wanneer krijgt u uw diploma en opleidingspunten

Bent u jurist en rondt u deze leergang met succes af, dan krijgt u de privaatrechtelijk beschermde titel *Certified Pension Lawyer* toegekend. U mag dan, zolang u blijft voldoen aan de voorwaarden van permanente educatie, CPL achter uw naam schrijven. U kunt zich ook laten

opnemen in het Register van gecertificeerde pensioenjuristen.

Bent u geen jurist en behaalt u het diploma van deze leergang, dan krijgt u de privaatrechtelijk beschermde titel *Certified Pension Consultant* toegekend. U mag, zolang u blijft voldoen aan de voorwaarden van permanente educatie CPC achter uw naam schrijven. U kunt zich ook laten opnemen in het Register van gecertificeerde pensioenconsultants.

Volgt u de leergang ook voor de punten van de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA)? Dan krijgt u met uw diploma ook 62 opleidingspunten voor de permanente educatie (bij volledige aanwezigheid). Voor de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) kunt u op aanvraag opleidingspunten halen.

Welke vakliteratuur hebt u nodig?

In principe ontvangt u alle noodzakelijke vakliteratuur van de VU Law Academy. Daarnaast ontvangt u voor de duur van de leergang twee abonnementen: op 'Pensioenjurisprudentie' en op het 'Tijdschrift voor Pensioenvraagstukken'.

Wat kost de leergang

U betaalt voor deze leergang € 11.500,-. Dit is inclusief cursusmateriaal, consumpties, examengelden (incl. 1 herkansing), literatuur en een abonnement op twee tijdschriften. Deze opleidingskosten zijn vrijgesteld van btw.

Wijzigingen voorbehouden

INFORMATIE EN INSCHRIJVEN:

T 020 5986255

W WWW.VULAW.NL

E VULA.RECHTEN@VU.NL

